

Helsingin Satama Oy  
PL 197  
00141 Helsinki

## **Katajanokan laitureiden uudistamishanke, Helsinki**

### **Päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa**

#### **1 Hanke**

Helsingin Satama Oy, Katajanokan laitureiden uudistamishanke, Helsinki.

#### **2 Vireilletulo**

Hankkeesta vastaava on pyytänyt Lupa- ja valvontavirastolta päätöstä siitä, edellyttääkö suunnitteilla oleva Katajanokan laitureiden uudistamishanke ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely). Hankkeesta vastaava on toimittanut Uudenmaan ELY-keskukseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) 12 §:n ja YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot hankkeesta 19.12.2025.

#### **3 Hankkeesta vastaavan toimittamat tiedot hankkeesta**

##### **3.1 Hankkeen kuvaus**

Helsingin Sataman toimintoja keskitetään siten, että Tallinnan ja Helsingin välinen matkustaja-autolauttaliikenne keskitetään Länsisatamaan. Tukholman ja Helsingin välinen matkustaja-autolauttaliikenne keskitetään Katajanokan satamaan. Eteläsataman matkustaja-autolauttaliikenteen satamatoiminnot lopetetaan. Jotta Katajanokalle voidaan sijoittaa koko Tukholmaan suuntautuva alusliikenne, teknisen käyttöikänsä päähän tulleet laiturit uusitaan. Nykyiset laiturit eivät myöskään ole mitoitettu Eteläsatamasta Katajanokan satamaan siirtyvien ja kooltaan suurempien Silja Serenade ja Silja Symphony alusten kiinnittymiseen.

Jotta korjaustyö olisi mahdollinen sataman täyden operoinnin aikana, rakennetaan uusi laivapaikka peräampilla varustettuna entisen risteilylaiturin kohdalle. Kunkin laiturin rakennustöiden aikana laivapaikka on pois käytöstä. Laiturit korjataan rakentamalla uudet kuormaa kantavat rakenteet olemassa olevien laitureiden eteen ja yli. Vanhoja rakenteita jätetään olevien rakenteiden alle ja taakse siinä laajuudessa kuin se on mahdollista.

Laiturien uudistaminen edellyttää ruoppausta, ruoppausmassojen läjittämistä maalle ja olemassa oleville meriläjitysalueille, vesialueen täyttöä ja uusien laituirakenteiden toteuttamista tukimuuri- ja paalurakenteisena. Hankkeessa ei toistaiseksi ole tunnistettu tarvetta väyläalueen muutoksiin. Ruopattavien massojen määrä ja laatu tarkentuu suunnittelun edetessä. Sedimenteistä otetaan näytteitä keväällä 2026. Suunniteltu ruoppauksen enimmäismäärä on noin 50 000 m<sup>3</sup>. Suunnitellut toimenpiteet edellyttävät

vesilain mukaista lupaa ja satamatoimintaa koskeva ympäristölupaa saatetaan joutua tarkistamaan, mikäli toiminta muuttuu olennaisesti.

### **3.2 Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista sekä toimenpiteistä niiden välttämiseksi ja ehkäisemiseksi**

#### Vaikutukset vesistöön ja luonnonsuojeluun

Sataman edustan merialue kuuluu Kymijoen–Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Suomenlahden rannikkovesien ekologinen tila on enimmäkseen tyydyttävä tai välttävä. Hankealueen lähellä ei sijaitse herkkiä vesikohteita tai paikallisesti ekologisesti merkittäviä vedenalaisia meriluontoalueita (PEMMA).

Noin 700 metrin etäisyydellä hankealueesta sijaitsee Puolimatkasaaren ja Pormestarinhepon luonnonsuojelualue. Arvoluokan 1 tärkeitä lintualueita on Ryssänsaarella, Suomenlinnan luodoilla ja Pormestarinluodoilla sekä Pikkuluodolla. Lähin arvoluokan 2 arvokas lintualue on Katajanokan ja Eteläsataman välissä oleva Valkosaari.

Hankkeen pääasialliset vaikutukset kohdistuvat vesirakentamisen aikaisiin töihin, ja ne ovat luonteeltaan väliaikaisia. Vaikutukset käsitellään tarkemmin hankkeen vaatimassa vesilain mukaisessa luvassa.

#### Vaikutukset maa- ja meriliikenteeseen

Katajanokan sataman vuorokautinen maaliikennemäärä on keskimäärin 4 500 ajoa/vrk, josta raskaan liikenteen osuus on noin 7 %. Keskitettäessä Tallinnaan suuntautuva alusliikenne Länsisatamaan sekä Tukholmaan suuntautuva alusliikenne Katajanokalle, Katajanokan maaliikennemäärä vähenee ja on ennusteiden mukaan vuonna 2040 keskimäärin noin 3 500 ajoa/vrk, josta raskaan liikenteen osuus on noin 4 %. Myös hankealueen meriliikenne vähenee Tallinnaan suuntautuvan alusliikenteen siirtyessä Länsisatamaan.

#### Vaikutukset maisemaan

Helsingin kaupunki on edellyttänyt, että Katajanokan kaduilta säilyy vapaa näkymä merelle. Laivat voivat satamassa ollessaan peittää suoran merinäköymän, mutta Helsingin kaupunki pitää laivoja merellisenä elementtinä, eikä katso niitä maisemahaitoiksi. Vaikutukset maisemaan arvioidaan Katajanokan satamaa koskevassa asemakaavassa. Kaavoituksessa arvioidaan kokonaisuutena kaavaratkaisun merkittävät ympäristövaikutukset eri teemojen näkökulmasta.

## **4 Asian käsittely**

### **4.1 Viranomaisten kuuleminen**

Lupa- ja valvontavirasto on kuullut ennen päätöksentekoa Helsingin kaupunkia, Helsingin kaupunginmuseota, Helsingin kaupungin pelastuslaitosta, Helsingin seudun

liikennelaitosta, HSY Helsingin seudun ympäristöpalveluita, Liikenne- ja viestintävirastoa, Uudenmaan liittoa ja Väylävirastoa.

**Helsingin kaupunginmuseo** huomauttaa lausunnossaan, että Eteläsatama on arvokas kulttuuriympäristö pääkaupungin keskeisenä ja symbolisesti arvokkaana paikkana. Tässä maisemassa Katajanokka muodostaa sen itäisivun. Mereltä Helsinkiä kohti avautuva näkymä on määritelty kansallismaisemaksi. Hankealue on myös osa Suomenlinnan Unescon maailmanperintökohteen puskurivyöhykettä. Lisäksi hankealueella on ja sitä sivuaa valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY 2009) kohteita: Kauppatorin alue ja Katajanokan vanha alue. Hankealueen läheisyyteen sijoittuu myös merkittäviä kulttuurihistoriallisia ja rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia.

Kaupunginmuseo toteaa, että Katajanokan sataman alueelle toteutettavat muutostyöt ovat vaativia suunnittelu ympäristön sijainnin vuoksi ja pääkaupungin merellisen julkisivun ja kansallismaiseman tärkeisiin näkymiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Erityisen arvokkaita osana Eteläsataman kokonaisuutta ovat näkymät Suomenlinnan meriväylältä, Suomenlinnasta, Kauppatorin suunnalta, Tähtitorninvuorelta ja Makasiinirannasta kohti Katajanokan rantajulkisivua. Alueen kehittämisen yhteydessä tulee varmistua, että Helsingin tunnistettava silhuetti mereltä lähestyttäessä säilyy. Kaupunginmuseo katsoo, että Katajanokan laituriin uudistamishankkeen vaikutuksia maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja arkeologiseen kulttuuriperintöön on mahdollista arvioida hankesuunnittelun yhteydessä, mikäli suunnitelmien pohjalta toteutetaan laadukkaita havainnekuvia. Hanke ei näin ollen edellytä YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn soveltamista kulttuuriympäristöjen, maiseman sekä arkeologian vaalimisen näkökulmasta.

**Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan** lausunnossa todetaan, että Katajanokan sataman asemakaavamuutos tulee vireille vuoden 2026 kesäkuussa. Asemakaavan laadinnan yhteydessä tullaan kattavasti arvioimaan asemakaavassa satama-alueelle osoitettavien toimintojen vaikutukset ympäristöön sekä mahdollisesti häiriintyviin kohteisiin. Tarvittaessa suunnittelua ohjataan vähemmän haitallisiin ratkaisuihin ja asemakaavamääräyksillä voidaan varmistaa, että haitalliset vaikutukset saadaan hyväksyttävälle tasolle. Kaupunkiympäristön toimiala toteaa, ettei Katajanokan sataman uudistamiseen ole tarpeellista soveltaa YVA-menettelyä.

**Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut** toteaa lausunnossaan, että alueella tehdyissä sedimenttitutkimuksissa havaittiin vain vähäisissä määrin suoraan meriläjityskelpoista sedimenttiä. Tutkimuksissa todettiin vaarallisen jätteen raja-arvot ylittävinä pitoisuuksina metalleja. Ylemmän ja alemman ohjearvon ylittävinä pitoisuuksina todettiin metalleja, öljyhiilivetyjä ja PAH-yhdisteitä. Hankkeen jatkosuunnittelussa tulee laatia riittävät selvitykset ruopattavien massojen laadusta sekä suunnitelma haitta-aineiden leviämisen estämiseksi.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut huomauttaa, että hankkeesta vastaavan toimittama arvio ympäristövaikutuksista ja erityisesti todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista on suppea. Ottaen huomioon toiminnan luonteen sekä toiminnasta aiheutuvien vaikutusten keston, Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut katsoo, ettei

hankkeesta aiheudu todennäköisesti sellaisia ympäristövaikutuksia, jotka edellyttäisivät YVA-menettelyä.

**HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä** huomauttaa, että hankkeen toteutuessa Katajanokan satamassa alusten tuottamat jätevesimäärät voivat kasvaa ja se saattaa vaikuttaa ympäristökuormitukseen ja kunnallisteknisten verkostojen toimintaan.

HSY:n keskeinen huoli liittyy jätevesien hetkellisiin huippuvirtaamiin, mikäli useampi alus purkaa jätevetensä samanaikaisesti. Erityisesti sade- ja sulamistilanteissa laivojen jätevesien samanaikaiset purut voivat aiheuttaa riskin viemäriverkon ylikuormittumiselle ja ylivuodoille. HSY:n näkemyksen mukaan jätevesien purkujen hallinta on keskeistä viemäriverkoston toimivuuden ja ympäristöriskien hallinnan kannalta. Hallittu purku voidaan toteuttaa esimerkiksi jätevesien tasausaltaan avulla tai järjestämällä purut siten, että jätevesiä puretaan verkostoon yksi alus kerrallaan.

Hankealue sijaitsee sekaviemäröidyllä alueella, jossa putkissa kulkee suuria vesimääriä erityisesti sade- ja sulamistilanteissa. Alueella sijaitsee useita kunnallisteknisiä verkostoja, mukaan lukien sekaviemärin ylivuotoyhteys mereen, huleveden purkuja mereen, vesijohtoja sekä muita putkilinjoja, jotka kulkevat laiturialueella ja laiturirakenteissa ja niiden läheisyydessä. Ylivuotoyhteys on alueen toiminnan kannalta tärkeä varayhteys, eikä laiturirakenteiden muutoksilla saa vaarantaa sen toimintaa tai huollettavuutta. Nämä seikat tulee huomioida sekä rakenteellisessa että toiminnallisessa suunnittelussa.

**Väylävirasto** katsoo, että asiassa ei ole tarvetta soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeen vaikutukset voidaan käsitellä riittävässä määrin vesilain mukaisen lupamenettelyn yhteydessä.

## 4.2 Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Hankkeesta vastaavalle on ennen päätöksentekoa annettu tilaisuus tulla kuulluksi saaduista lausunnoista. Hankkeesta vastaava ei antanut vastinetta.

## 5 Lupa- ja valvontaviraston päätös

**Katajanokan laitureiden uudistamishankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.** Hankkeesta ei Lupa- ja valvontaviraston arvion mukaan todennäköisesti aiheudu merkittäviä ympäristövaikutuksia, kun otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne sekä esitetyt haitallisten vaikutusten välttämisen- ja ehkäisemistoimenpiteet.

**Mikäli hanke tai sen aiheuttamat todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset muuttuvat jatkosuunnittelussa nyt esitetystä, arviointimenettelyn tarve tulee arvioida uudestaan.**

## 5.1 Päätöksen perustelut

Lupa- ja valvontaviraston päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa perustuu YVA-lain 3 ja 11 §:ään.

Arviointimenettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon mukaisten hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 2 mom.).

YVA-menettelyä edellyttävät hankeluettelon kohdan 9 f) mukaan pääosin kauppamerenkulun käyttöön rakennettavat meriväylät, satamat, lastaus- tai purkulaiturit kantavuudeltaan yli 1 350 tonnin aluksille sekä kohdan 12) mukaan 1–11 kohdassa tarkoitettuja hankkeita kooltaan vastaavat hankkeiden muutokset.

Päätöksenteossa otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne sekä hankkeen kuuluminen tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU liitteessä II lueteltuihin hankkeisiin. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2.

### **Hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne**

Katajanokan laitureiden uudistamista koskevassa hankkeessa uusitaan teknisen käyttöikänsä päähän tulleet laiturit, minkä vuoksi se ei ole yksiselitteisesti tulkittavissa YVA-lain hankeluettelon mukaiseksi satamahankkeeksi tai sitä vaikutuksiltaan vastaavaksi hankkeen muutokseksi.

Hankkeen keskeisimmät ympäristövaikutukset vesistöön, luonnonsuojeluun ja meluun muodostuvat rakentamisen aikaisista vaikutuksista. Hankkeen toiminnan aika on pitkä, useita kymmeniä vuosia. Ottaen huomioon hankkeen koko elinkaaren, hankkeen vaikutukset ilmenevät pääosin rakentamisen aikana ja ovat siten luonteeltaan väliaikaisia. Toiminnan aikaiset vaikutukset ovat rakentamisen aikaisia vähäisempiä ja osin positiivisia. Katajanokan sataman edustan merialue kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen, Kruunuvuorenselän vesimuodostumaan. Viimeisimmän hyväksytyin vesienhoitokauden luokittelun mukaan Kruunuvuorenselän ekologinen tila on välttävä. Ihmisen toiminta vaikuttaa merkittävästi vesimuodostumaan tilaan. Ruoppausten ja laiturirakenteiden rakentamisesta aiheutuu veden samentumisesta, kiintoainepitoisuuden nousua sekä pohjasedimentin haitta-aineiden kulkeutumisesta ympäristöön. Sedimenttitutkimusten perusteella huomattava osa ruoppausmassoista ei ole sellaisenaan meriläjityskelpoista.

Katajanokan satama-alueen nykyinen tila ja käyttömuoto sekä Kruunuvuorenselän vesimuodostuman laajuus huomioiden hankkeella ei ole kuitenkaan niin suuria, laaja-alaisia ja pitkäkestoisia vaikutuksia, että niillä olisi todennäköisesti vaikutuksia

vesimuodostuman ekologisen tilaan tai tilatavoitteiden toteutumiseen. Hankkeen vaikutukset vedenlaatuun rajoittuvat myös suhteellisen pienelle alueelle ja ovat väliaikaisia.

Hankkeen luontovaikutukset ovat luonteeltaan väliaikaisia ja ajoittuvat vesirakentamisaikaan. Hankkeen toiminnan aikaisten vaikutusten lähialueen tunnistetuille herkille luontokohteille voidaan arvioida vastaavan vaikutuksiltaan nykyistä toimintaa. Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä meri tai maa-alueella ei sijaitse sellaisia luonnonsuojelulain mukaisia suojeltavia kohteita tai muitakaan erityisiä luonnonarvoja, joille voisi ennalta arvioiden aiheutua merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Rakentamisen aikana tiiviisti rakennetulle kaupunkialueelle aiheutuu melua ja lisääntyvää raskasta liikennettä, mutta haitta on luonteeltaan lyhytaikainen.

Lupa- ja valvontavirasto näkee, että hankkeen toiminnan aikaisia keskeisiä vaikutuksia ovat vaikutukset maisemaan, maankäyttöön ja liikenteeseen.

Hankkeella voi olla vaikutuksia alueelle avautuvaan maisemakuvaan. Hankkeen vaikutusalueella on erityisiä maisemallisia ja kulttuuriympäristöllisiä arvoja, joihin voi kohdistua muutoksia. Kun otetaan huomioon muutoksen suuruus suhteessa alueen nykytilaan, vaikutukset eivät kuitenkaan todennäköisesti muodostu erityisen merkittäviksi, mutta edellyttävät huolellista suunnittelua.

Katajanokan satama sijaitsee keskeisellä paikalla Helsingin keskusta-alueella ja muutokset sataman toiminnassa ja satama-alueella vaikuttavat herkästi ympäröivään maankäyttöön. Katajanokan sataman asemakaavamuutos tulee vireille vuoden 2026 kesäkuussa. Satamatoiminnoille osoitettava alue pienenee 8,5 hehtaarista 7,5 hehtaariin.

Hankkeella on positiivisia vaikutuksia Katajanokan ja myös laajemmin keskusta-alueen liikenteeseen sekä meriliikenteeseen. Hankkeen myötä Tallinnaan suuntautuva alusliikenne poistuu korvautuen Tukholmaan suuntautuvalla liikenteellä, jossa kuljetetaan vähemmän henkilöautoja ja rahtia. Hanke vähentää ennusteen mukaan liikennettä Katajanokan alueella 4 500 ajosta 3 500 ajoon vuorokaudessa. Raskaan liikenteen määrä vähenee nykyisestä 315 ajosta 140 ajoon vuorokaudessa. Myös meriliikenteen määrä vähenee Tallinnaan suuntautuvan liikenteen siirtyessä Länsisatamaan.

Hankkeen ympäristövaikutukset tulevat arvioitavaksi kaavoituksen ja lupaprosessien yhteydessä, samoin kuin haitallisten vaikutusten minimointi sekä rakentamisen aikainen velvoitetarkkailu.

### **Huomioon otetut merkittävien ympäristövaikutusten välttämisen- ja ehkäisemistoimenpiteet**

Hankkeesta vastaava esittää, että olemassa olevien laiturien rakenteita jätetään nykyisten rakenteiden alle ja taakse siinä laajuudessa kuin se on mahdollista ja niitä hyödynnetään rakentamisen aikaisina tukirakenteina. Tämä on otettu huomioon arvioitaessa hankkeesta muodostuvia todennäköisiä merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

## 6 Selvilläolovelvollisuus

Hankkeesta vastaavan on sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää (YVA-laki 31 §).

## 7 Päätöksestä tiedottaminen

Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella YVA-lain 13 §:n mukaisesti. Päätös on nähtävillä ympäristöhallinnon verkkopalvelussa osoitteessa: [www.ymparisto.fi/yva-paatokset/uusimaa](http://www.ymparisto.fi/yva-paatokset/uusimaa).

## 8 Käsittelymaksu

Päätös annetaan maksutta.

Lupa- ja valvontaviraston antamat YVA-lain (252/2017) 13 §:n mukaiset päätökset ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa ovat Valtioneuvoston asetuksen Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuonna 2026 (1177/2025) voimaantulosta 1.1.2026 lähtien olleet maksullisia. Asetuksen siirtymäsäännöksen mukaan asetuksen voimaan tullessa vireillä olevista asioista sekä maksamattomista suoritteista Lupa- ja valvontavirasto perii kuitenkin maksun tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden aluehallintoviraston, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen sekä Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston suoritteiden maksuja koskevien säännösten mukaan. Kyseisten säännösten nojalla tästä päätöksestä YVA-menettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa ei peritä maksua.

## 9 Sovelletut säännökset

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 12, 13, 31 ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2.
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1 §
- Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
- Valtioneuvoston asetus (1177/2025) Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuonna 2026 7 §.

## 10 Muutoksenhaku

Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa hakea muutosta tähän päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen. Muutosta voidaan hakea vasta siinä vaiheessa, kun edellä mainitusta lupaa koskevasta päätöksestä on mahdollisuus valittaa (YVA-laki 37 § 2 mom.).

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Annukka Koivukari ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Kirsi Lehtinen.

Liitteet

Valitusosoitus

Jakelu

Hankkeesta vastaava (todisteellinen tiedoksianto)

Tiedoksi

Kuullut viranomaiset (sähköisesti)  
Helsingin kaupunki (sähköisesti)

**Lupa- ja valvontavirasto**

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/29279/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/29279/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Koivukari Annukka 10.03.2026 14:41

Ratkaisija Lehtinen Kirsi 10.03.2026 14:42